

УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ
UNIVERSITY OF NOVI SAD

ВРХУНСКИ РЕЗУЛТАТИ 2021.

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

Објављен рад: Dinić, B. M., & Bodroža, B. (2021).
COVID-19 Protective Behaviors Are Forms of Prosocial
and Unselfish Behaviors. *Frontiers in Psychology*,
12:647710.

Frontiers in Psychology

Бојана Динић, ванредни професор и Бојана Бодрожа, доцент

Заштитна понашања од корона вируса (COVID-19) су форма просоцијалних и несебичних понашања

Циљ овог истраживања био је да се испитају индивидуални и контекстуални чиниоци учесталости придржавања протективних мера за сузбијање ширења корона вируса. Будући да ова заштитна понашања представљају како здравствена, тако и социјална понашања, јер придржавајући се заштитних мера штитимо и себе и друге, као индивидуални чиниоци биле су испитане просоцијалне и антисоцијалне карактеристике личности. Просоцијалне карактеристике су укључивале шест тенденција за помагањем (алтруизам, смело помагање у опасним и изазовних ситуацијама, помагање на туђи захтев, помагање у емотивним ситуацијама, јавно и анонимно помагање), док су антисоцијалне обухватале себичност. Контекстуални чиниоци су били везани за пандемију, те су укључени страх од пандемије и емпатија према вулнерабилним групама, тј. онима које је погодила пандемија или прописане заштитне мере (нпр. особе у принудној изолацији, особе преко 65 година старости). Поред овог главног циља, испитан је медијаторски ефекат емпатије и модераторски ефекат страха у односу између индивидуалних чинилаца и учесталости практиковања протективних понашања. Узорак је чинило 581 испитаник (78.3% жена), а подаци су прикупљени у првом таласу пандемије од 28. марта до 6. априла 2020. године, током трајања ванредног стања у Србији. Резултати показују да је, од шест тенденција за помагањем, тенденција да се анонимно помаже најважнији предиктор придржавања протективних мера, док је себичност негативно повезана с овим понашањима. У случају контекстуалних фактора, само је страх од пандемије био значајан предиктор придржавања заштитних мера, али није имао модераторску улогу као што је претпостављено, тј. није мењао однос између индивидуалних чинилаца и заштитних понашања. С обзиром на то да се страх у почетним фазама пандемије може схватити као адаптиван, може се претпоставити да изазивање адаптивног

страха код особа које су више себичне не мења њихово здравствено-неодговорно понашање. Међутим, емпатија према вулнерабилним групама је имала значајан медијаторски ефекат и деловала је као “ублаживач”, односно ослабила је негативан ефекат себичности на придржавање заштитних мера. У овом контексту, ситуациона емпатија се може схватити као мотивациони механизам који може допринети већем придржавању протективних мера код особа које су више себичне. Такође, позитивна веза између тенденције ка анонимном помагању и придржавања заштитних мера се делимично може објаснити емпатијом – особе које су спремније да помажу другима анонимно имају вишу емпатију према другима, што чини да се више придржавају заштитних мера. Резултати показују да се придржавање заштитних мера може схватити као просоцијално и несебично понашање. Практичне импликације резултата огледају се у препорукама за обликовање јавних порука о у циљу промоције здравствено-одговорног понашања.